

ЗАКОН
О РОКОВИМА ИЗМИРЕЊА НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА У КОМЕРЦИЈАЛНИМ
ТРАНСАКЦИЈАМА

(„Службени гласник РС“ бр. 119/12, 68/15, 113/17)

Члан 1.

Овим законом уређују се рокови измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, а у циљу спречавања неизмирења новчаних обавеза у року.

Овим законом уређује се и регистровање фактура и других захтева за исплату, издатих од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници.

Одредбе овог закона не примењују се на привредне субјекте над којима је отворен поступак стечаја, у складу са законом којим се уређује стечај, а у комерцијалним трансакцијама у којима су ови привредни субјекти дужници.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) комерцијалне трансакције су уговорене трансакције између субјеката јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, које се односе на испоруку добара, односно пружање услуга уз накнаду, у које се убрајају и грађевински и инвестициони радови, као и комуналне услуге;

2) јавни сектор је део националне економије који обухвата општи ниво државе, у смислу закона којим се уређује буџетски систем, као и јавна предузећа;

3) привредни субјект је привредно друштво и предузетник основан у складу са законом којим се уређују привредна друштва, као и задруга и регистровано пољопривредно газдинство и остала правна лица основана у складу са посебним законом;

4) новчана обавеза је износ уговорене накнаде за испоруку добара, односно пружање услуга наведен у уговору, фактури или другом одговарајућем захтеву за исплату, укључујући директне трошкове набавке;

5) фактура, у смислу овог закона, је документ којим се обрачунава накнада за испоруку добара, односно пружање услуга у комерцијалним трансакцијама;

6) привремена или окончана ситуација је документ којим се обрачунава накнада за извршене грађевинске и инвестиционе радове и у смислу овог закона представља одговарајући захтев за исплату;

7) неизмирена новчана обавеза у року је новчана обавеза јавног сектора, односно привредног субјекта која није исплаћена повериоцу у уговореном или законом предвиђеном року уколико уговором рок није предвиђен, односно уколико уговор није у писаној форми;

8) камата за неизмирену новчану обавезу у року подразумева камату на новчану обавезу која није исплаћена у уговореном или законом предвиђеном року у висини утврђеној законом којим се уређује затезна камата;

9) Централни регистар фактура је систем (база података) који успоставља и води Министарство финансија - Управа за трезор, у којем се региструју фактуре и други захтеви за исплату, издати од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама

између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници.

Члан 3.

Уговором између привредних субјеката не може се предвидети рок за измирење новчаних обавеза дужи од 60 дана.

Ако уговором између привредних субјеката из става 1. овог члана није уговорен рок за измирење новчаних обавеза или уколико не постоји писани уговор, или уколико је уговорен дужи рок од прописаног у ставу 1. овог члана, дужник је дужан да без претходне опомене измири новчану обавезу у року од најкасније 60 дана.

Рок за измирење новчаних обавеза из ст. 1, 2. и 4. овог члана почиње да тече првог наредног дана:

1) од дана када је дужник примио фактуру, односно други захтев за плаћање од повериоца који је испунио своју уговорену обавезу; или

2) од дана када је поверилац испунио своју обавезу, уколико није могуће утврдити дан пријема фактуре или другог одговарајућег захтева за исплату, или ако је дужник примио фактуру или други одговарајући захтев за исплату пре него што је поверилац испунио своју уговорену обавезу; или

3) од дана истека рока за преглед предмета обавезе, ако је уговором или законом предвиђен одређени рок за такав преглед, а дужник је примио фактуру или други одговарајући захтев за исплату пре истека тог рока, у складу са уговором; рок за преглед предмета обавеза не може бити дужи од 30 дана од дана пријема робе или извршене услуге, изузев ако је у изузетно оправданим случајевима уговорен дужи рок.

Изузетно од става 1. овог члана, уговором између привредних субјеката може се предвидети дужи рок од 60 дана уколико уговорене обавезе захтевају исплату у ратама за испоручену робу, односно пружене услуге, али тај рок не може да буде дужи од 90 дана.

Ако је уговором између привредних субјеката уговорен рок из става 4. овог члана, најмање 50% новчане обавезе мора бити исплаћено закључно са истеком половине тако уговореног рока, а остатак новчане обавезе до истека тог рока.

Изузетно од става 1. овог члана, уговором између привредних субјеката може се предвидети дужи рок од 60 дана, уз обавезу да дужник, односно прималац испоручених добара, односно пружених услуга, обезбеди плаћање у уговореном року предајом повериоцу банкарске гаранције која садржи клаузуле: "неопозива", "безусловна", "наплатива на први позив без приговора" или авалиране менице од стране банке као облик обезбеђења за наплату дуга.

Изузетно од ст. 1, 2. и 4. овог члана, уговором између регистрованог пољопривредног газдинства или земљорадничке задруге и другог привредног субјекта, када је дужник регистровано пољопривредно газдинство или земљорадничка задруга могу се уговорити дужи рокови у случајевима набавке репроматеријала за обављање основне делатности, и то за семенски и садни материјал, заштитна средства и ђубриво.

Члан 4.

Уговором између јавног сектора и привредних субјеката не може се предвидети рок за измирење новчаних обавеза дужи од 45 дана, у случају када је у том уговорном односу јавни сектор дужник.

Уговором између субјеката јавног сектора не може се предвидети рок за измирење новчаних обавеза дужи од 60 дана.

Изузетно од става 1. овог члана, уговором између јавног сектора и привредних субјеката може се предвидети рок за измирење новчаних обавеза до 90 дана у случају

када је дужник Републички фонд за здравствено осигурање, односно корисник средстава Републичког фонда за здравствено осигурање у смислу закона којим се уређује буџетски систем.

У уговорном односу из става 1. овог члана, рок за измирење новчаних обавеза не може бити дужи од 60 дана, у случају када је дужник у том уговорном односу привредни субјект.

Ако уговором из става 4. овог члана није уговорен рок за измирење новчаних обавеза, дужник је дужан, без претходне опомене, да измири новчану обавезу у року до 60 дана.

Рок за измирење новчане обавезе из ст. 1, 2, 3, 4. и 5. овог члана почиње да тече од дана прописаног чланом 3. став 3. овог закона.

Члан 4а

Повериоци су дужни да издате фактуре и друге захтеве за исплату, у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, пре њиховог достављања дужницима, региструју у централном регистру фактура.

Регистровање фактура и других захтева за исплату из става 1. овог члана, у централном регистру фактура, врши се уношењем података из фактуре, односно другог захтева за исплату, у информациони систем Управе за трезор.

Информациони систем Управе за трезор региструје унете податке из фактуре, односно другог захтева за исплату, у централном регистру фактура и додељује тој фактури, односно другом захтеву за исплату, јединствени идентификациони број.

Регистроване фактуре, односно друге захтеве за исплату из става 3. овог члана повериоци су дужни да доставе дужницима у року од три радна дана од дана регистравања, са инструкцијом за плаћање фактуре, односно другог захтева за исплату.

Министар надлежан за послове финансија ближе уређује начин и поступак регистравања фактура, односно других захтева за исплату, као и начин вођења и садржај централног регистра фактура.

Члан 4б

Дужници измирују новчане обавезе по фактурама и другим захтевима за исплату из члана 4а став 1. овог закона, само ако су оне исправно регистроване у централном регистру фактура, што утврђују провером у том регистру.

Измирење новчаних обавеза из става 1. овог члана, врши се у роковима утврђеним чланом 4. овог закона, а у складу са добијеном инструкцијом за плаћање из члана 4а став 4. овог закона.

Члан 5.

Поверилац има право да од дужника захтева накнаду за кашњење у испуњавању новчане обавезе у износу од 20.000 динара, за случај да новчана обавеза није измирена у роковима утврђеним одредбама чл. 3. и 4. овог закона.

Право на накнаду за кашњење у испуњавању новчаних обавеза у року, не искључује право на накнаду трошкова које поверилац има право да потражује на основу уговора или других прописа.

Накнада за неисплаћене новчане обавезе у року не обухвата трошкове извршења, у складу са законом којим се уређује извршни поступак.

Право повериоца из става 1. овог члана престаје да важи у року од три године од дана истека рока доспелости новчане обавезе.

Члан 6.

Одредбе уговора које нису у складу са одредбама овог закона сматрају се ништавим и не производе правно дејство.

Члан 7.

На новчане обавезе које нису измирене у роковима утврђеним одредбама чл. 3. и 4. овог закона обрачунава се и плаћа камата у висини утврђеној законом којим се уређује затезна камата.

Право на камату из става 1. овог члана има поверилац под условом да је испунио све уговорене обавезе.

Уколико је дужник делимично измирио новчане обавезе у роковима утврђеним одредбама чл. 3. и 4. овог закона, камата из става 1. овог члана обрачунава се и плаћа само на неизмирени део новчаних обавеза.

Члан 8.

Надзор над спровођењем овог закона између јавног сектора и привредних субјеката, у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, као и између субјеката јавног сектора, врши Министарство финансија - Одељење за буџетску инспекцију (у даљем тексту: Одељење за буџетску инспекцију).

У циљу спровођења надзора из става 1. овог члана, Одељење за буџетску инспекцију преузима податке о неизмиреним обавезама јавних предузећа из информационог система Управе за трезор.

Буџетска инспекција има приступ свим подацима централног регистра фактура потребним за спровођење надзора из става 1. овог члана, као и за обављање осталих законом утврђених функција инспекцијске контроле.

Министар надлежан за послове финансија посебним актима ближе уређује начин и поступак вршења надзора из става 1. овог члана, као и начин и поступак преузимања података из става 2. овог члана.

Члан 9.

Надзор над спровођењем овог закона у комерцијалним трансакцијама између привредних субјеката врши Министарство финансија - Пореска управа.

Министар надлежан за послове финансија доноси акт којим уређује начин и поступак вршења надзора над спровођењем овог закона у комерцијалним трансакцијама између привредних субјеката.

Члан 10.

Судски поступак извршења неизмирених новчаних обавеза, дефинисаних овим законом, врши се уз примену начела хитности поступања.

Предлог о извршењу који поверилац подноси суду сачињава се у складу са законом којим се уређује извршење и обезбеђење.

Извршни поверилац у предлогу за извршење има право да захтева накнаду за кашњење у испуњавању новчане обавезе у износу прописаном чланом 5. овог закона.

Суд је у обавези да по службеној дужности, по доношењу правноснажног решења о извршењу која се односе на обавезе из комерцијалних трансакција између привредних субјеката, исто достави органу који врши надзор над применом овог закона у комерцијалним трансакцијама привредних субјеката, ради покретања прекршајног поступка.

Члан 11.

На сва питања која нису посебно уређена овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

Члан 12.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, односно привредни субјект или субјект јавног сектора, који не измири новчане обавезе у роковима утврђеним овим законом (чл. 3. и 4. овог закона).

Новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник који не измири новчане обавезе у роковима утврђеним овим законом (чл. 3. и 4. овог закона).

Новчаном казном од 10.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које је носилац пољопривредног газдинства у смислу закона којим се уређује пољопривреда и рурални развој, а које не измири новчане обавезе у роковима утврђеним овим законом (чл. 3. и 4. овог закона).

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у јавном сектору, уколико субјект јавног сектора којим руководи не измири новчане обавезе у роковима утврђеним у члану 4. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај заступник привредног друштва, задруге и осталих правних лица основаних у складу са посебним законом, уколико та правна лица не измире новчане обавезе у роковима утврђеним у чл. 3. и 4. овог закона.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, односно привредни субјект или субјект јавног сектора, ако не региструје издате фактуре и друге захтеве за исплату у централном регистру фактура (члан 4а овог закона).

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у јавном сектору, уколико субјект јавног сектора којим руководи измири новчану обавезу по фактури и другом захтеву за исплату, који нису регистровани у централном регистру фактура (члан 4б овог закона).

Одговорно лице из ст. 4. и 7. овог члана је министар за министарство, надлежни покрајински секретар за покрајински секретаријат, градоначелник за град, председник општине за општину, директор за јавно предузеће, односно руководилац другог субјекта јавног сектора.

Члан 13.

Одредбе овог закона примењују се на уговорне односе у комерцијалним трансакцијама који су закључени од 31. марта 2013. године.

Одредбе овог закона примењују се и на комерцијалне трансакције чија реализација није започета до 31. марта 2013. године, а које проистичу из уговорног односа закљученог пре дана из става 1. овог члана.

Реализација комерцијалне трансакције није започета уколико није извршена испорука добара, нити је пружана уговорена услуга.

Одредбе уговора из става 2. овог члана морају се ускладити са одредбама овог закона најкасније до 31. марта 2013. године.

Члан 14.

Акте из чл. 8. и 9. овог закона министар надлежан за послове финансија донеће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 15.

Одредбе овог закона не примењују се до 1. јануара 2014. године, на привредне субјекте који су у поступку реструктурирања, у складу са законом којим се уређује реструктурирање, у комерцијалним трансакцијама у којима су ови привредни субјекти дужници.

Члан 16.

На Републички фонд за здравствено осигурање, односно корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање у смислу закона којим се уређује буџетски систем не примењују се одредбе члана 4. став 2. овог закона до 1. јануара 2015. године.

За субјекте јавног сектора из става 1. овог члана уводи се постепено скраћивање рока за измирење новчаних обавеза у уговорном односу са привредним субјектима, а у случају када су субјекти јавног сектора дужници.

Рокови који ће се примењивати на субјекте из става 1. овог члана до потпуне примене одредбе члана 4. став 2. овог закона су:

1) од 31. марта 2013. године до 31. децембра 2013. године - рок за измирење новчаних обавеза не може бити дужи од 150 дана;

2) од 1. јануара 2014. године до 31. децембра 2014. године - рок за измирење новчаних обавеза не може бити дужи од 120 дана;

3) од 1. јануара 2015. године у потпуности се примењује одредба члана 4. став 2. овог закона.

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се од 31. марта 2013. године.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УШЛЕ У ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ

Закон о изменама и допуни Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама

("Сл. гласник РС", бр. 68/15)

Члан 6.

Акте из чл. 4. и 5. овог закона министар надлежан за послове финансија донеће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка примене аката из става 1. овог члана примењиваће се акти донети на основу Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама ("Службени гласник РС", број 119/12).

Члан 7.

Одредбе овог закона примењују се на уговоре између субјеката јавног сектора који су закључени од 1. јануара 2016. године.

Закон о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама

("Сл. гласник РС", бр. 113/17)

Члан 6.

Пропис из члана 3. овог закона (новододати члан 4а став 5) министар надлежан за послове финансија донеће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 7.

Одредбе члана 4. ст. 1. и 3. (у делу који се односи на брисање овлашћења за уређење начина и поступка достављања података о преузетим обавезама субјеката јавног сектора) овог закона примењиваће се од 1. марта 2018. године.

Одредбе овог закона које се односе на регистровање фактура и других захтева за исплату примењиваће се на фактуре и друге захтеве за исплату издате од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су дужници субјекти јавног сектора, који плаћања врше преко рачуна који се воде код Управе за трезор, од 1. марта 2018. године.

На фактуре и друге захтеве за исплату издате од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су дужници остали субјекти јавног сектора, који плаћања врше преко рачуна који се воде код банака, одредбе овог закона које се односе на регистровање фактура и других захтева за исплату, примењиваће се по успостављању техничко-технолошких услова.